



मराठी दैनिक

मराठी मायबोलीचा अभिमान जोपासणारे एकमेव पत्र

○संपादक : डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक

○उप संपादिका : .सौ. प्रीती दिपक नाईक

○कार्यकारी संपादक : श्री. विनोद दशरथ मेढे

● वर्ष -०४ ● अंक-३३५ ● मुंबई, रविवार, ०६ जूलै २०२५ ● पृष्ठ-८ ● मूल्य-५ रु.



MARATHI EKI-KARAN BATMIPATRA



संपादकीय...

संपादक
दिपक मोरेश्वर नाईक

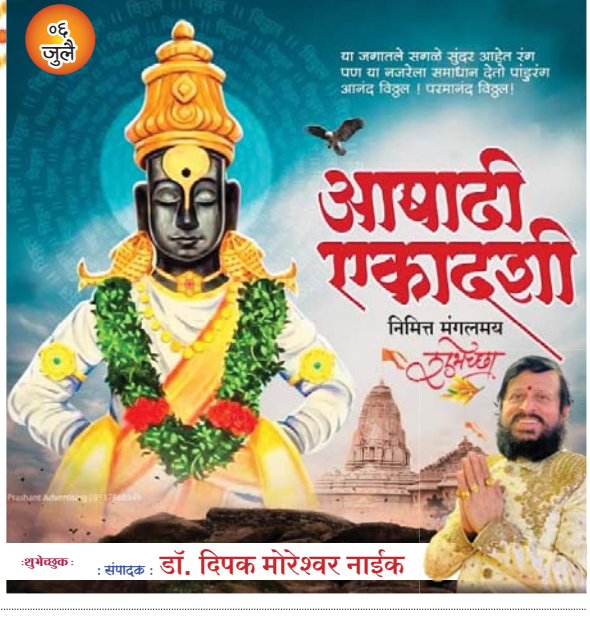
“मराठी अस्मिता आणि ठाकरे बंधूंचा संदेश”

ठाकरे बंधू एकत्र आल्यावर महाराष्ट्राच्या राजकारणात एक नवा स्फुरण निर्माण झाला आहे. एकेकाळी एकमेकांच्या विरोधात उभे राहिलेले हे बंधू आज मराठी अस्मितेच्या मुद्द्यावर एकत्र आले आहेत, याकडे राजकीय समीकरणे बाजूला ठेवून आपण सामाजिक आणि सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून पाहायला हवे. काही राजकीय वर्तुळांमध्ये, या एकतेमुळे “पोटदुखी” झाल्याचे स्पष्टपणे जाणवते. टीका होत आहे की मराठी मुद्दा पुन्हा पुढे करून मराठी विरुद्ध इतरांचा अर्जेडा रेटला जात आहे. परंतु वास्तव असे नाही. ठाकरे बंधूंनी कोठही ‘प्रपंतीयांना हकलू’ किंवा ‘मारू’ असे धोकादायक वक्तव्य केलेले नाही. त्यांनी फक्त एवढेच सांगितले की - “जो कोणी मराठी भाषेचा आणि अस्मितेचा अपमान करेल, त्याला मराठी जनतेने धडा शिकवावा.” यामध्ये काय चूक आहे ? महाराष्ट्र ही सहिष्णुतेची भूमी आहे. येथे सर्व भाषांचे, सर्व जातीधर्मांचे लोक राहत आहेत आणि एकत्र गुण्यागोविंदाने नांदत आहेत. पण त्याचवेळी, मराठी भाषेला आणि संस्कृतीला कमी लेखले जाईल, या ती पायदळी तुडवली जाईल, तर याला विरोध होणारच - हे साहजिक आहे. ही भावना कुठल्याही स्वाभिमाना राज्यातील नागरिकांमध्ये असते, आणि असावीही. “धडा शिकवा” हे वक्तव्य आक्रमक नसून, जाणिवे जागृत करण्याचे आवाहन आहे. हे सामाजिक आणि वैचारिक प्रतिकाराचे साधन आहे - हिंसेचे नाही. जेव्हा इतर राज्यांमध्ये त्यांच्या भाषेला, संस्कृतीला मान दिला जातो, तेव्हा महाराष्ट्रातही मराठी भाषेला तसेच स्थान हवेच. सरकारी कार्यालयात, व्यवसायात, शिक्षणात मराठीची उपस्थिती आणि महत्त्व हे एक मूलभूत अधिकार आहे. तसे पाहता, मराठी माणसाला रोजगार, स्थानिक पातळीवर आरक्षण, शिक्षण आणि सन्मान मिळावा या मागण्या काही नव्या नाहीत. परंतु वेळोवेळी या मागण्याकडे दुर्लक्ष झाले आहे. यामुळेच अशा आवाजांना पुन्हा बळ मिळत आहे. ठाकरे बंधूंनी दिलेला संदेश हा मराठी अस्मितेसाठी आहे, कुणाच्याही विरोधात नाही. हा मुद्दा राजकारणासाठी वापरला गेला तरीसुद्धा त्याचा मूळ उद्देश - मराठी जनतेचा सन्मान आणि अधिकार टिकवण्याचा - विसरू नये. यावर राजकीय पक्षांनी टीका न करता, सकारात्मक सहभाग घ्यावा. शेवटी, आपण सर्वांनी लक्षात घ्यावे की - आपल्या राज्याचा, भाषेचा आणि संस्कृतीचा सन्मान राखणे हा प्रत्येक नागरिकाचा हक्क आणि कर्तव्यही आहे. हे करताना दुसऱ्यांचा अपमान किंवा द्वेष न करता - जागरूकता आणि एकजुटीने पुढे जाणे हीच खरी मराठी परंपरा.

ठाकरे बंधू विजयी मेळावा



०६ जूलै



संपादक : डॉ. दिपक मोरेश्वर नाईक

ठाकरे बंधूंच्या मेळाव्यानंतर...

शिवसेनेने काय म्हटलंय?

एक प्रबोधक, दुसरा प्रक्षोभक

एक उजवा, दुसरा डावा

एक धाकला असून थोरला

दुसरा थोरला असून धाकला

एक मराठी प्रेमी, दुसरा खुद्दीप्रीमी

एकाच्या मुघी आसुड, दुसऱ्याच्या तोंडी सूड!

एक मराठीचा पुरस्कर्ता, दुसरा तिरस्कर्ता

एक प्रालंब, दुसरा वेडापिसा

एकाचा मराठीचा वसा

दुसरा भरतोय खिसा

एकाचा स्वतंत्र सवतासुभा

दुसरा नुसताच आयतोबा!

भाजपची पहिली प्रतिक्रिया

राज आणि उद्धव ठाकरे यांच्या मराठी विजय मेळाव्यानंतर भाजपचे नेते प्रवीण दरेकर यांनी भाजपकडून पहिली प्रतिक्रिया दिली आहे. ते म्हणाले की, उद्धव ठाकरेमध्ये शरद पवार यांचीच आयडिओलांजी त्यांच्याच भिनली आहे आहे. राजकीय पेरणी करण्याचा प्रयत्न या इव्हेंट मधून झाला. तर भाजप

ठाकरे बंधू एकत्र आले, मुंबईत संख्याबळ किती?

शिवसेना-मनसेच्या नगरसेवकांच राजकीय गणित

■ मुंबई । प्रतिनिधी:

एकत्र येण्यासाठीच एकत्र आलोय, असे म्हणत शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी आगामी महापालिका निवडणुकीतील युतीचे संकेत आजच्या विजयी जल्लोष मेळाव्यातून दिले. शिवसेना-मनसे दोन्ही पक्ष मराठीच्या मुद्द्यावरून आज एकत्र आले होते, त्यानिमित्ताने तब्बल २० वर्षांनंतर ठाकरे बंधू एकत्र आल्याचं महाराष्ट्राने पाहिलं. त्यामुळे, आता आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीत शिवसेना आणि मनसे एकत्रित येणार असल्याची चर्चा जोर धरत आहे. कारण, शिवसेना पक्षात फूट पडल्यानंतर शिवसेना नाव आणि पक्षाचे चिन्ह हे एकनाथ शिंदेच्या वाट्याला गेले आहे. तर, उद्धव ठाकरेंना नव नाव आणि चिन्ह घ्यावं लागलं. त्यामुळे, विधानसभा निवडणुकीत त्यांना म्हणावं तेवढं यशही मिळालं नाही. आता, महापालिका निवडणुकांची तयारी सुरू असून ठाकरे बंधू एकत्र आल्यास निश्चितच ठाकरेंच्या शिवसेनेला फायदा होऊ शकतो. सध्याच्या राजकीय परिस्थिती पाहता महाराष्ट्रात उद्धव ठाकरे आणि राज ठाकरे यांच्यापेक्षा एकनाथ शिंदेच्या शिवसेनेकडे संख्याबळ जास्त आहे. आमदार, खासदारांची संख्या मोठी आहे, त्यातच स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर पक्षप्रवेश होत आहेत. त्यामुळे, ठाकरे बंधूंनीही एकीची वज्रमूठ बांधल्याचं आजच्या कार्यक्रमातून दिसून आलं. मुंबई महापालिका काहीही झालं तरी भाजपला जाऊ नये, किंवा शिवसेनेचा कारंजा शहर पोलिसांनी २ जणांवर आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याचा गुन्हा दाखल केला आहे. प्रियकर शेख मोबीन शेख वाजीद व त्याचा भाऊ शेख अमीन शेख वाजीद दोघेही रा. दाईपुरा का-रंजा) यांच्याविरुद्ध कलम कलम १०८, ३५१ (३), ३५२ भारतीय

मेळाव्याआधी चॅलेंज करणाऱ्या सुशील केडीयाला मनसेने दिला मोठा दणका

■ मुंबई । प्रतिनिधी:

“नॉद घ्या राज ठाकरे मी तीस वर्षांपासून मुंबईत राहतो तरी मला मराठी येत नाही. आता तुमचं याबाबत बेफाम गैरवर्तन पाहतो मी पण प्रतिज्ञा करतो जोपर्यंत तुमच्यासारखे लोक मराठी भाषेचे केवारी म्हणून वावरत आहेत. तोपर्यंत मी मराठी शिकणार नाही. काय करायचे बोला..”, असं सुशील केडियाने म्हटलं होतं.

विशेष म्हणजे केडियाने राज ठाकरेंचा ऐकरी उल्लेख करत त्यांना डिवचलं होतं. सुशील केडिया मुंबईतला एक व्यावसायिक आहे. हिंदी भाषा सक्तीचा रद्द झालेला जीआर, त्यानंतर मीरा-भाईदरमध्ये एका व्यापाऱ्याला मनसैनिकांनी



केलेली मारहाण या पार्श्वभूमीवर मुंबईतलं राजकीय वातावरण तापलं आहे. त्यात सुशील केडियाने ‘मी मराठी शिकणार नाही’ अशी मुजोरीची भाषा केली

सुशील केडिया कोण आहे?

सुशील केडिया केडियानॉमिक्स या नावाची रिसर्च फर्म चालवतात. केडियानॉमिक्स या रिसर्च फर्मचे सुशील केडिया संस्थापक आहेत. ही संस्था संपत्ती नियोजन, आर्थिक सल्ले, आर्थिक विश्लेषणाच्या सेवा पुरवते. शेअर बाजारातील गुंतवणूकदार तज्ञ अशी केडिया यांची ओळख आहे. भारतीय शेअर बाजाराचा २० वर्षांचा अनुभव असल्याचाही त्यांचा दावा आहे.

ठाकरे बंधू एकत्र आले, मुंबईत संख्याबळ किती?

शिवसेना-मनसेच्या नगरसेवकांच राजकीय गणित

■ मुंबई । प्रतिनिधी:

एकत्र येण्यासाठीच एकत्र आलोय, असे म्हणत शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी आगामी महापालिका निवडणुकीतील युतीचे संकेत आजच्या विजयी जल्लोष मेळाव्यातून दिले. शिवसेना-मनसे दोन्ही पक्ष मराठीच्या मुद्द्यावरून आज एकत्र आले होते, त्यानिमित्ताने तब्बल २० वर्षांनंतर ठाकरे बंधू एकत्र आल्याचं महाराष्ट्राने पाहिलं. त्यामुळे, आता आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीत शिवसेना आणि मनसे एकत्रित येणार असल्याची चर्चा जोर धरत आहे. कारण, शिवसेना पक्षात फूट पडल्यानंतर शिवसेना नाव आणि पक्षाचे चिन्ह हे एकनाथ शिंदेच्या वाट्याला गेले आहे. तर, उद्धव ठाकरेंना नव नाव आणि चिन्ह घ्यावं लागलं. त्यामुळे, विधानसभा निवडणुकीत त्यांना म्हणावं तेवढं यशही मिळालं नाही. आता, महापालिका निवडणुकांची तयारी सुरू असून ठाकरे बंधू एकत्र आल्यास निश्चितच ठाकरेंच्या शिवसेनेला फायदा होऊ शकतो. सध्याच्या राजकीय परिस्थिती पाहता महाराष्ट्रात उद्धव ठाकरे आणि राज ठाकरे यांच्यापेक्षा एकनाथ शिंदेच्या शिवसेनेकडे संख्याबळ जास्त आहे. आमदार, खासदारांची संख्या मोठी आहे, त्यातच स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर पक्षप्रवेश होत आहेत. त्यामुळे, ठाकरे बंधूंनीही एकीची वज्रमूठ बांधल्याचं आजच्या कार्यक्रमातून दिसून आलं. मुंबई महापालिका काहीही झालं तरी भाजपला जाऊ नये, किंवा शिवसेनेचा कारंजा शहर पोलिसांनी २ जणांवर आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याचा गुन्हा दाखल केला आहे. प्रियकर शेख मोबीन शेख वाजीद व त्याचा भाऊ शेख अमीन शेख वाजीद दोघेही रा. दाईपुरा का-रंजा) यांच्याविरुद्ध कलम कलम १०८, ३५१ (३), ३५२ भारतीय

वाल्मिक कराडचा पाय आणखी खोलात, बीड पोलिसांचा मोठा निर्णय

■ बीड । प्रतिनिधी :

महादेव मुंडे यांच्या हत्ये प्रकरणात वाल्मिक कराडचे जुने सहकारी विजयसिंह बांगर यांनी दोन दिवसांपूर्वी पत्रकार परिषद घेऊन कराडवर गंभीर आरोप केले होते. महादेव मुंडे यांची हत्या झाल्यानंतर हाड आणि रक्त वाल्मिक कराडच्या टेबलावर होते. वाल्मिक कराड याने मारेकऱ्याला शबासकी दिली आणि गाड्याही गिफ्ट केल्या, असा खळबळजनक आरोप विजयसिंह बांगर यांनी केला होता, या आरोपांमुळे चांगलीच



बीड जिल्हा कोशराह कंठ

तपास अधिकार्यांना विजयसिंह बांगर यांच्याकडे काही पुरावे आहेत का ? याबाबत चौकशी करण्याचे तोंडी आदेश बीडच्या पोलीस अधीक्षकांनी दिले आहेत. दरम्यान जर पुरावे मिळाले तर तात्काळ कारवाई केली जाईल, असं पोलीस अधीक्षक नवनीत काँवत यांनी पोलिसांना या संदर्भात काही पु-रावे मिळाले तर आता वाल्मिक कराडच्या अडचणीत मोठी वाढ होण्याची शक्यता आहे.

स्वतः तक्रार देणार आणि पोलीस अधीक्षकांना भेटणार असंही विजयसिंह बांगर यांनी सांगितलं होतं. मात्र अद्यापपर्यंत विजयसिंह बांगर यांनी आपली बेट घेतली नसल्याची माहिती पोलीस अधीक्षक नवनीत काँवत यांनी दिली आहे. तर या संदर्भात आपण

मास हे वाल्मिक कराड समोर टेबलवर ठेवण्यात आले. यानंतर मारेकऱ्यांना वाल्मीक कराडने शाबासकी दिली आणि गाड्या गिफ्ट दिल्या असा आरोप विजयसिंह बांगर यांनी केला होता. त्या संदर्भात आपण

प्रियकराकडून शारीरिक संबंधाची व्हिडिओ व्हायरल करण्याची धमकी वाशिम जिल्ह्यात ४० वर्षीय महिलेनं उचललं टोकाचं पाऊल

■ वाशिम । प्रतिनिधी:

वाशिम जिल्ह्यातील कारंजा शहरात एक धक्कादायक घटना घडली आहे. प्रियकराने शारीरिक संबंधाची व्हिडिओ चित्रफित व्हायरल करण्याची धमकी दिल्याने बदनामीच्या भीतीपोटी एका ४० वर्षीय विवाहित महिलेने गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याची घटना घडलीय. या प्रकरणी कारंजा शहर पोलिसांनी २ जणांवर आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याचा गुन्हा दाखल केला आहे.

प्रियकर शेख मोबीन शेख वाजीद व त्याचा भाऊ शेख अमीन शेख वाजीद दोघेही रा. दाईपुरा का-रंजा) यांच्याविरुद्ध कलम कलम १०८, ३५१ (३), ३५२ भारतीय



त्याय सहितेनुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पोलिसांनी यातील आरोपी शेख अमीन शेख वाजीद यास अमरावती येथून अटक केली असून, दुसरा आरोपी फरार आहे. पीडित महिलेसोबत ओळख करून विश्वासात घेत शारीरिक संबंध प्रस्थापित करून शारीरिक संबंधाचे २ तयार करून ठेवले होते. वेळोवेळी शारीरिक संबंध करण्यास भाग पाडण्याच्या त्रासाला कंटाळून या महिला पोलिसात तक्रार दिल्यास जीवे मारण्याची धमकी दिल्याने पीडितेने आत्महत्या केली आहे. पीडितेच्या पतीने पोलिसात घडलेल्या घटनेबाबत तक्रार दाखल केली आहे. या प्रकरणी कारंजा पोलीस घटनेचा तपास करत आहेत.

अर्थसंकल्पाला पुरवणी मागण्यांचे ढिगळे



राज्याचा यंदाचा अर्थसंकल्प कार्यान्वित होऊन तीन महिने पूर्ण होईपर्यंतच त्याला पुरवणी मागण्यांची ढिगळे जोडण्यास सुरुवात झाली आहे. विधिमंडळाच्या पावसाळी अधिवेशनाच्या पहिल्याच दिवशी सरकारने तब्बल ५७ हजार कोटी रुपयांच्या पुरवणी मागण्या सादर केल्या. अर्थतज्ञ आणि विरोधक टीका करीत असले, तरी महायुती सरकारकडे असलेल्या भक्कम बहुमतामुळे या मागण्या मंजूर होतील; पण दिवसेंदिवस वाढत्या पुरवणी मागण्यांमुळे ‘नियोजन’ नामक संकल्पनेलाच धक्के बसत आहेत आणि अर्थसंकल्पातील महत्त्वाच्या तरतुदी कागदावरच राहू लागल्या आहेत. अनिवार्य बाबींसाठी किंवा आपत्कालीन परिस्थितीत पुरवणी मागण्या मांडण्यास हरकत असण्याचे कारण नाही. मात्र, त्याचा आता पायंडाच पडू लागला आहे. यंदाच्या पुरवणी मागण्यांमधील मोठा हिस्सा हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या आगामी निवडणुका डोळ्यांसमोर ठेवून सादर झाल्याचे ढळढळीत दिसते आहे. ही राजकीय अपरिहार्यतेपोटी आर्थिक शिस्तीशी केलेली तडजोडच म्हणावी लागेल.

पुरवणी मागण्यांमध्ये १९ हजार कोटी रुपयांच्या अनिवार्य खर्चाचा समावेश आहे, तर ३४ हजार कोटी रुपये कार्यक्रमांतर्गत आणि तीन हजार कोटी रुपये केंद्र सरकारच्या योजनांमधील हिश्यापोटी आहेत. त्यात स्थानिक स्वराज्य संस्थांना मुद्रांकशुल्काचा परतावा, मुंबई मेट्रो आणि भुयारी मार्गांच्या प्रकल्पासाठी राज्य सरकारचा हिस्सा, साखर कारखान्यांना फरकापोटी कर्ज, अपूर्ण सिंचन प्रकल्प, जिल्हा मार्ग आणि पूल; तसेच श्रावणबाळ निवृत्तीवेतन आणि संजय गांधी निराधार योजना, एसटी सवलतींच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती आणि पायाभूत सुविधा विकास आदी कामांसाठी या मागण्या आल्या आहेत. सरकारचे पैसे कोठे खर्च करावे, याचे प्राधान्यक्रम ठरवण्याचा आणि बदलण्याचाही सरकारचा अधिकार आहे; पण प्रश्न असा की, तीन महिन्यांपूर्वी अर्थसंकल्प मांडताना या खर्चाचा विचार का झाला नाही? मुद्रांकशुल्काचा परतावा किंवा एसटीच्या सवलतीपोटीची रक्कम या बंधनकारक बाबी अर्थसंकल्प मांडताना विचारात न घेण्यामागील कारणे काय, याचे कोडे उलगाडत नाही. नाशिकच्या सिंहस्थ कुंभमेळ्यासाठी एक हजार कोटी रुपयांची तरतूद आवश्यकच आहे; पण कुंभमेळा हा अचानक येणारा योग नव्हे. त्यामुळे त्याच्याशी संबंधित आवश्यक खर्चाचे नियोजन राज्य सरकारच्या संबंधित विभागाने

वेळीच केल्याचे दिसत नाही. अर्थसंकल्प सादर झाल्यानंतर अचानक उद्धवगारे खर्च किंवा आपत्कालीन परिस्थितीत निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी पुरवणी मागण्यांची संकल्पना पुढे आली. मात्र त्यांचा अतिरेक होऊ लागल्याने मूळ अर्थसंकल्प दिवसेंदिवस अर्थहीन ठरू लागेल काय, अशी भीती वादू लागली आहे. गेल्या काही काळात सर्वच विभागांना ही लागण होऊ लागली आहे. २०२१-२२च्या चार लाख ९४ हजार कोटी रुपयांच्या अर्थसंकल्पानंतर एक लाख १७ हजार कोटी रुपयांच्या अर्थसंकल्पात ७६ हजार कोटी रुपयांच्या पुरवणी मागण्या आल्या. गेल्या वर्षी तर सहा लाख १२ हजार कोटी रुपयांच्या अर्थसंकल्पात पावसाळी, हिवाळी आणि पुढील अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात, अशा तीन वेळा मिळून एक लाख ३७ हजार कोटी रुपयांच्या, म्हणजे अर्थसंकल्पाच्या २३ टक्के रकमेच्या पुरवणी मागण्यांचा विक्रम झाला. यापैकी पुरस्थिती किंवा आपत्कालीन स्थिती निवारणाचे खर्च समजण्याजोगे आहेत; पण अन्य पायाभूत प्रकल्प किंवा थेट मदतीच्या योजनांचे अर्थसंकल्पाला अस्तर लावण्याची वेळ का यावी?

देशात आर्थिकदृष्ट्या आघाडीवरील राज्य, असा लौकिक असणाऱ्या महाराष्ट्राला आर्थिक शिस्तीचीही मोठी परंपरा आहे. सोळाव्या वित्त आयोगानेही महाराष्ट्राच्या आर्थिक शिस्तीचे कौतुक केले होते; ते शब्द विरेपर्यंतच या प्रतिमेला तडा जाऊ लागला आहे. अर्थसंकल्प सादर करतांना खर्चाचा नेमका अंदाज न येणे, अर्थात नियोजनातील त्रुटी आणि खर्चावरील नियंत्रण सुटणे, हे पुरवणी मागण्या वाढण्याचे अर्थ आहेत. पैशांचे सोंग आणता येत नाही, या उक्तीनुसार या रकमांसाठी एक तर अन्य योजनांच्या तरतुदींना कात्री लावणे किंवा तुटुची डॉंगर वाढवणे, एवढेच उपाय राज्य सरकारपुढे आहेत. आधीच महसुली तूट ४५ हजार कोटी रुपयांवर असून, त्यात या ५७ हजार कोटी रुपयांची भर पडून तूट एक लाख कोटी रुपयांवर जाणे, हे आर्थिक बेशिस्तीचे लक्षण आहे. कडक शिस्तीचे म्हणून ओळखले जाणारे अर्थमंत्री अजित पवार आणि अर्थखात्याचा अनुभव असणारे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी याची वेळीच दखल घ्यायला हवी. अन्यथा, साऱ्या राज्याचे लक्ष लागणारा अर्थसंकल्प हा निव्वळ कागदोपरी उपचार बनून राहील आणि अर्थसंकल्पाच्या अंगापेक्षा या पुरवणी मागण्यांचा वाढता बोंगाच जड होऊन जाईल.

दहा वर्षांपूर्वी आम्ही इतर कोणीही प्रवेश न केलेल्या एका क्षेत्रात आत्मविश्वासाने वाटचाल सुरू केली. भारतीय लोक तंत्रज्ञानाचा वापर करतील की नाही, अशी शंका घेतली जायची त्या काळात, आम्ही हा विचार बदलून तंत्रज्ञानाचा उपयोग करण्याच्या भारतीयौच्या क्षमतेवर विश्वास ठेवला. तंत्रज्ञानाचा उपयोग गरिबी आणि श्रीमंतीमधला फरक आणखी वाढवेल, असा विचार कित्येक दशके केला गेला. आम्ही ही मानसिकता बदलली आणि तंत्रज्ञानाच्या मदतीनेच ही तफावत कमी केली. जेव्हा हेतू चांगला असतो, तेव्हा नवीन उपक्रम वंचितांचे सक्षमीकरण करतात. जेव्हा दृष्टिकोन सर्वसमावेशक असतो, तेव्हा तंत्रज्ञान संप्रभावस्थेतील लोकांच्या आयुष्यात परिवर्तन घडवून आणते. हाच विश्वास डिजिटल इंडियाचा पाया ठरला. सर्वांसाठी सोप्या, सर्वसमावेशक डिजिटल तंत्रज्ञान पायाभूत सुविधा निर्माण करणे आणि संधी उपलब्ध करून देणे, यासाठी डिजिटल इंडिया अभियान सुरू करण्यात आले.

२०१४मध्ये इंटरनेटचा वापर मर्यादित होता, डिजिटल साक्षरता कमी होती आणि ऑनलाइन सरकारी सेवा देखील मर्यादित स्वरूपाच्या होत्या. भारतासारखा विशाल, वैविध्यपूर्ण देश डिजिटल साक्षर बनेल की नाही, अशी बऱ्याच लोकांना शंका होती. आज या प्रश्नाचे उत्तर डेटा आणि डॅशबोर्डने नाही, तर १४० कोटी भारतीयांच्या जीवनातून दिले गेले आहे. प्रशासन ते शिक्षण, देण्याधेण्याच्या व्यवहारांपासून उत्पादन क्षेत्रापर्यंत प्रत्येक ठिकाणी डिजिटल इंडिया आहे.

डिजिटल भेद नष्ट करताना : २०१४ मध्ये सुमारे २५ कोटी इंटरनेट कनेक्शन्स होत्या. आज ही संख्या वाढून ९७ कोटींपेक्षा जास्त झाली आहे. देशाच्या कोनाकोपऱ्यात ४२ लाख किलोमीटरपेक्षा जास्त लांब ऑप्टिकल फायबर केबलचे जाळे विस्तारले आहे. ही लांबी पृथ्वी आणि चंद्र यांच्यामधील अंतराच्या अकरा पट आहे. भारताच्या ५जी नेटवर्कची व्याप्ती जगात सर्वाधिक वेगाने वाढणाऱ्या व्याप्तीपैकी एक आहे. भारतात केवळ दोन वर्षांत ४.८१ लाख बेस स्टेशन्स स्थापन करण्यात आले आहेत. गतिमान इंटरनेट सेवा आता शहरांपासून गलवान, सियाचीन व लडाखसारख्या सीमेवरील सैन्य चौक्यांपर्यंत पोहोचली आहे.

आमचा डिजिटल कणा असलेल्या इंडिया स्टॅकने यूपीआय सक्षम बनवले. यूपीआयद्वारे वर्षाला १०० अज्योपेक्षा जास्त आर्थिक व्यवहार होतात. जगभरात होणाऱ्या डिजिटल आर्थिक व्यवहारांपैकी निम्मे व्यवहार भारतात होतात. थेट लाभ हस्तांतरणाद्वारे (डीबीटी) ४४ लाख कोटी रुपयांपेक्षा जास्त रक्कम थेट नागरिकांना हस्तांतरित करण्यात आली आहे, ज्यामुळे मध्यस्थांची भूमिका संपुष्टात आली असून ३.४८ लाख कोटी रुपयांची गळती रोखली गेली आहे. स्वामित्वसारख्या योजनांनी २.४ कोटींहून अधिक मालमत्ता काड्स जारी केली आहेत आणि ६.४७ लाख गावांचे मॅपिंग केले आहे, ज्यामुळे जमिनीशी संबंधित वगानुवर्षाच्या अनिश्चिततेचा अंत झाला आहे.

‘उद्धव यांनी करून दाखवले आणि महायुतीने घालवून दाखवले’



कार्य करून दाखवले. मुंबईत आठ वर्षांपूर्वी मेट्रो १ सुरू झाली (११ किमी). उद्धव ठाकरे यांच्या काळात संपूर्ण महानगर आणि परिसरात मेट्रो जाळे पसरविले गेले (३३७.१० किमी). मेट्रो मार्ग ७ आणि २अ मार्गावरून मेट्रो सुरू झाली. मेट्रो मार्ग २ ब, ४, ४ अ, ५, ६, ७ अ व ९ या मेट्रो प्रकल्पांची कामे वेगाने सुरू केली. मेट्रो मार्ग १० आणि १२ च्या अंमलबजावणीसाठी सामान्य सल्लागार नियुक्त केले. ५ रुपये ९४ पैसे इतक्या स्वस्त दरात १ हजार लिटर पाणी देणारी जगातील एकमेव महानगरपालिका, सर्वांसाठी पाणी धोरण आणणारी देशातील पहिली पालिका म्हणून मुंबई महानगरपालिका गौरवविण्यात आली ती याच काळात. बेस्टचे चलो अॅप तसेच देशातील पहिले, असे नॅशनल कॉमन मॉबिलिटी कार्ड असेच महत्त्वाचे आहे.

उद्धव ठाकरे यांनी त्यांच्या मुख्यमंत्रीपदाच्या कालावधीत सगळ्यात महत्त्वाचे काम केले ते म्हणजे 'मुंबई वातावरण बदल कुती आराखडा' तयार करणारी देशातील पहिली महापालिका म्हणून मुंबई पालिकेला सन्मान मिळवून दिला. बेस्टच्या १०० इलेक्ट्रिक बसलेली मंजुरी दिली. वाया गेलेल्या अन्न व कचऱ्यापासून वीज निर्माण करून गाडी चार्ज करणारा देशातील एकमेव प्रकल्प तयार केला होता. पुढे त्याचे काय झाले महायुतीच जाणे. मुंबई पब्लिक स्कूल हे देशातले आगळेवेगचे शिक्षण देणारे पाऊल. आठ भाषांमधून शिक्षण देणारी जगातील एकमेव महानगरपालिका. पालिकेची पहिली आंतरराष्ट्रीय शिक्षण मंडळाची शाळा विलेपार्ले येथे तर केंब्रिज विद्यापीठाशी संलग्नित बोर्डची शाळा माटुंगा येथे सुरू केली. बीडीडी चाळ पुनर्वसन करून दाखवले. मुंबईच्या डबेवाल्यांच्या भवनासाठी जागा दिली. जिजामाता उद्यान व प्राणी संग्रहालय यांचा कायापालट करून त्यांना आंतरराष्ट्रीय दर्जा दिला. कर्करुग्णांवर उपचारांसाठी अद्ययावत प्रोटॉन थेरेपी उपचार देणारी देशातील पहिली मॉडी ही महानगरपालिका ठरली; मुंबई मॉडेल आणि धारावी मॉडेलचे जागतिक आरोग्य संघटनेसह जगभराकडून कौतुक. सर्वोच्च न्यायालय, केंद्र सरकार व नीती आयोगानेही पाठ थोपटली.

आता पालिकेची अवस्था काय आहे?

मुंबई महानगरपालिकेने २०२५-२६ साठी ७५ हजार कोटी रुपयांचा आतापर्यंतचा सर्वात मोठा अर्थसंकल्प सादर केला, जो २४-२५च्या ६५ हजार कोटी रुपयांच्या

तुलनेत १४ टक्के जास्त आहे. पायाभूत सुविधांसाठी २६ हजार कोटी रुपये आणि रस्ते व वाहतूक विभागासाठी पाच हजार कोटी रुपयांची तरतूद आहे. नवीन कर न आकारता, मुंबई महानगरपालिका सॉल्व्ड मॅनेजमेंट वापर शुल्क लागू करण्यासाठी कायदेशीर सल्ला घेत आहे आणि झोपड्यांतील ५० हजार व्यवसायांना संपत्ती कराच्या कक्षेत आणण्याची योजना आखत आहे. ज्यामुळे ३५० कोटी रुपयांचा महसूल अपेक्षित आहे. मुंबई महानगरपालिका मालमत्तांचे डिजिटायझेशन आणि जीआयएस आधारित व्यवस्थापनाद्वारे निधी उभारण्याचा विचार करत आहे. खासगी-सार्वजनिक भागीदारी मॉडेलद्वारे मालमत्तांचा विकास आणि मॅनेज्रन कर लागू करण्यासाठी राज्य सरकारशी चर्चा सुरू आहे. पाणीपुरवठ्यासाठी २०० एमएलडी डिसॅलिनेशन प्लांटसाठी १०० कोटी रुपये आणि पर्यावरण उपायांसाठी ११३ कोटी रुपयेची तरतूद केली आहे. शाळांमधील फर्निचर सुधारणेसाठी १२ कोटी रुपये आणि आरोग्यसेवांसाठी २५ नवीन ‘आपला दवाखाना’ क्लिनिक्स उभारण्याची योजना आहे; मात्र आज मुंबई महानगरपालिकेची आर्थिक स्थिती गंभीर आहे, कारण त्यांच्याकडे उपलब्ध निधी त्यांच्या दायित्वांच्या तुलनेत कमी आहे. राखीव निधीतील घट आणि बेस्टचे नुकसान यामुळे दीर्घकालीन प्रकल्पांना धोका आहे. महायुती सरकारच्या कारभारामुळे मुंबई महानगरपालिकेचा निधी उघडळला गेल्याचा आरोप आहे, ज्याने आर्थिक संकट वाढवले आहे. मुंबई महानगरपालिका आर्थिक संकटात आहे, कारण त्यांच्याकडे असलेल्या राखीव निधीपेक्षा दायित्वे जास्त आहेत, महसूल स्रोत मर्यादित आहेत, आणि बेस्टसारख्या उपक्रमांचा आर्थिक भार वाढत आहे. अर्थसंकल्पातून मुंबई महानगरपालिकेने पायाभूत सुविधा आणि नागरी सेवांवर लक्ष केंद्रित केले आहे, परंतु नवीन कर न आकारता आणि थकित रक्कम वसूल न झाल्यास हे संकट कायम राहण्याची शक्यता आहे. नवीन महसूल ठरवू शकत नाहीत आणि काटकसरी आर्थिक नियोजनाशिवाय मुंबई महानगरपालिकेची आर्थिक स्थिती आणखी बिकट होऊ शकते. ही आजची वस्तुस्थिती आहे. म्हणूनच ‘उद्धव ठाकरे यांनी करून दाखवले आणि महायुतीने घालवून दाखवले’ अशी मुंबईची स्थिती आहे. राज्यातील इतर महानगरपालिकांची काय स्थिती असेल त्याचा विचारच न केलेला बरा.

दशकपूर्ती डिजिटल इंडियाची



सर्वांसाठी संधीचे लोकशाहीकरण : भारताची डिजिटल अर्थव्यवस्था आता पूर्वीपेक्षा जास्त एमएसएमई आणि लघु उद्योजकांना सक्षम बनवत आहे. ओएनडीसी (ओपन नेटवर्क फॉर डिजिटल कॉमर्स) हे एक क्रांतिकारी व्यासपीठ आहे, जे विक्रेते आणि खरेदीदारांच्या मोठ्या बाजारपेठेशी थेट संपर्क साधून नवीन संधींची खिडकी उघडते.

जीईएम (गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस) मुळे सामान्य माणूस सरकारीका सर्व विभागांना वस्तू आणि सेवा विकू शकतो. यामुळे सामान्य नागरिकांना मोठी बाजारपेठ उपलब्ध होतेच, शिवाय सरकारचे पैसेही वाचतात. कल्पना करा : तुम्ही मुद्रा कज्यासाठी ऑनलाइन अर्ज करता. तुमचा कर्ज योग्यतेचे मूल्यांकन खाते संग्रहाक चौकटीद्वारे केले जाते. तुम्हाला कर्ज मिळते, तुम्ही तुमचा व्यवसाय सुरू करता. तुम्ही जीईएमवर नोंदणी करता, शाळा आणि रुग्णालयांना पुरवठा करता आणि नंतर ओएनडीसीच्या माध्यमातून ते मोठे करता. त्यामुळे ओएनडीसीने अलीकडचे २० कोटी व्यवहारांचा टप्पा ओलांडला आहे, शेवटचे १० कोटी व्यवहार फक्त सहा महिन्यांत झाले आहेत. बनारसी विणकरांपासून ते नागालॅंडमधील बांबू कारागिरांपर्यंतचे विक्रेते आता मध्यस्थांशिवाय देशभरातील द्रवकांपर्यंत पोहोचत आहेत. जीईएमने ५० दिवसांत एक लाख कोटी रुपयांचे एकूण व्यापारी मूल्य टप्पा ओलांडला आहे, ज्यामध्ये २२ लाख विक्रेत्यांचा समावेश आहे, यामध्ये १.८ लाखांहून अधिक महिला संचालित एमएसएमईचा समावेश आहे, ज्यांनी ४६,००० कोटी रुपयांचा पुरवठा केला आहे.

डिजिटल पायाभूत सुविधा : भारताचे जागतिक योगदान - भारताच्या डिजिटल सार्वजनिक पायाभूत सुविधा (डीपीआय) - जसे की आधार, कॉविन, डिजिलॉकर, फास्टॅग, पीएम-वाणी आणि वन नेशन वन बसव्हिझन - आता जागतिक स्तरावर वाचल्या आणि स्वीकारल्या जात आहेत. कोविडमुळे जगातील सर्वात मोठी लसीकरण मोहीम राबवणे शक्य झाले. या माध्यमातून २२० कोटी क्युआर-प्रमाणपत्रे जारी केली गेली. आजमितीला डिजिलॉकरचे ५४ कोटी वापरकर्ते आहेत. या सुविधेंतर्गत ७७५ कोटींपेक्षा जास्त दस्तावेज सुरक्षित आणि निर्थोक्कपणे राखले जात आहेत. भारताने आपल्या जी-२०च्या अध्यक्षपदाच्या काळात जागतिक डिजिटल सार्वजनिक पायाभूत सुविधा राखीव निधी तसेच २५ दशलक्ष डॉलर इतक्या सामाजिक प्रभाव निधीचा

प्रारंभ केला. यामुळे आफ्रिका आणि दक्षिण आशियातील देशांना सर्वसमावेशक डिजिटल परिसंस्थेचा अवलंब करता येत आहे.

स्टार्टअपची शक्ती आणि आत्मनिर्भर भारत : सद्यस्थितीत भारताची स्टार्टअप परिसंस्थेचा समावेश जगातील आघाडीच्या तीन स्टार्टअप परिसंस्थांमध्ये झाला आहे. भारताच्या स्टार्टअप परिसंस्थेअंतर्गत १.८ लाखापेक्षा जास्त स्टार्टअप अस्तित्वात आहेत. मात्र ही केवळ एक स्टार्टअप चळवळ नसून, तंत्रज्ञानाला नवा आयाम देण्याचा भारताचा प्रयत्न आहे. भारतातील युवा वर्गात कृत्रिम बुद्धिमत्ताविषयक कौशल्ये आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ताविषयक बाबतीत मोठी प्रगती होताना दिसते आहे.

देशात १.२ अब्ज डॉलर खर्चाच्या तरतुदीसह इंडिया एआय मिशन राबवले जात आहे. याअंतर्गत भारताने प्रति जीपीयू तासासाठी एक डॉलरपेक्षाही कमी या जागतिक पातळीवरील सर्वात कमी मूल्याने ३४,००० जीपीयूची उपलब्धता सुनिश्चित केली आहे. यामुळे भारत केवळ सर्वात स्वस्त इंटरनेट अर्थव्यवस्थेसोबतच, सर्वात परवडणारे संगणन केंद्र बनला आहे. भारताने कृत्रिम बुद्धिमत्ता तंत्रज्ञानअंतर्गत मानवता प्रथम तत्त्वाचा पुरस्कार केला आहे. या अनुषंगानेच नवी दिल्ली कृत्रिम बुद्धिमत्ता जाहीरनाम्यातून उतरदायी कृत्रिम बुद्धिमत्तेसह नवोन्मेपला चालना दिली गेली आहे. देशभरात कृत्रिम बुद्धिमत्ता उत्कृष्टता केंद्रे स्थापित केली जात आहेत.

पुढचे दशक आणखी परिवर्तनकारी असेल. आपण डिजिटल प्रशासनापलीकडे जात, जागतिक डिजिटल नेतृत्वाच्या दिशेने - इंडिया फस्टपासून ते इंडिया फॉर द वर्ल्ड अर्थात ‘जगासाठी भारत’ या भावनेने वाटचाल करत आहोत. डिजिटल इंडिया आता केवळ एक सरकारी कार्यक्रम राहिलेला नाही, तर ती एक लोकचळवळ बनली आहे. ही चळवळ आत्मनिर्भर भारताच्या निर्मितीचे केंद्र बनली आहे आणि हीच चळवळ भारताला जगाचा विश्वासार्ह नवोन्मेवविषयक भागीदाराचे स्थान मिळवून देत आहे. सर्व नवोन्मेपक, उद्योजक आणि स्वप्न पाहणाऱ्यांसह अवघे जग नव्या डिजिटल क्रांतीसाठी भारताकडे डोळे लावून बसले आहे.

चला, आपण असे काही घडवू जे सशक्त बनवेल. चला, अशा उपाययोजनांचा शोध लावू जे खऱ्या अर्थाने व्यवहार्य असतील. चला, अशा तंत्रज्ञानासह नेतृत्व करू, जिथे एकजूट साधली आहे, सहभागी करून घेतले जाते आणि उन्नती साधली जाते.

केंद्राकडून एक आनंदवार्ता आली आहे.

सर्वाधिक युवकांचा देश म्हणून जगात भारताचा गौरव होतो. असा बहुमान वाळवणे, ही म्हणते तर दुधारी तलवार पेलण्याजोगी स्थिती असते. संशोधन आणि पायाभूत विकासाच्या क्षेत्रात भक्कम काम करण्याची सुवर्णसंधी युवकांमुळे देशाला लाभते, यात वाद असण्याचे कारण नाही. चैतन्य आणि उत्साहाने भारतेली पिढी कोणत्याही देशाचे भविष्य मजबूत करण्याचे काम करते. अर्थात, या पिढीच्या अपेक्षांचा डॉंगर न पेलविणारा असतो. भारतातील स्थिती याहून वेगळी नाही. प्रत्येक निवडणुकीत मतदारांवर प्रभाव टाकणाऱ्या पहिल्या पाच महत्त्वाच्या मुद्द्यांमध्ये बेरोजगारीचा समावेश असतो.

शिक्षण, उद्योग, शेती, तंत्रज्ञान आणि शासकीय धोरणे या सर्वांशी बेरोजगारीचा निकटचा संबंध आहे. या क्षेत्रातील अस्वस्थतेचा थेट राजकीय परिणाम होतो. या पार्श्वभूमीवर, बेरोजगारीच्या समस्येने त्रस्त झालेल्या तरुणांना केंद्र सरकारने दिलासा दिला आहे. पुढील दोन वर्षात देशात तब्बल साडेतीन कोटी नोकऱ्या निर्माण होणार असल्याची शुभवार्ता येऊन घडकली आहे. केंद्राने १.०७ लाख कोटी रुपयांच्या खर्चासह रोजगाराला प्रोत्साहन देणाऱ्या ‘ईएलआय’ योजनेला मंगळवारी मंजुरी दिली. देशातील सर्वाधिक कळीच्या मुद्द्याला या निर्णयामुळे स्पर्श होणार असल्याने, त्याचे सकारात्मक पडसाद उमटतील, अशी आशा आहे. कोट्यवधी बेरोजगारांना आर्थिक गतेतून बाहेर काढण्यासाठी ही योजना सहायक ठरेल. सरकारने २०२४-२५च्या केंद्रीय अर्थसंकल्पात या योजनेची घोषणा केली होती.

बेरोजगारीतून उद्धवलेल्या आर्थिक विवंचनेमुळे देशाला मोठ्या समस्यांचा सामना करावा लागतो आहे. जगातील बेरोजगारीचा सर्वाधिक दर दक्षिण आफ्रिकेमध्ये असल्याचे बोलले जाते. भारतासारख्या विकसनाशील; परंतु सर्वाधिक लोकसंख्या असलेल्या देशात युवकांची भूमिका निश्चितच महत्त्वाची ठरते. सुशिक्षित तरुणांची रोजगाराविषयीची आकांक्षा पूर्ण न झाल्याने त्यांचा असंतोष उफाळून येतो. बेरोजगारी दरातील चढ-उतार देशाच्या वाढीवर आणि विकासावर दूरगामी परिणाम करतात. विरोधी पक्षांनी बेरोजगारीच्या मुद्द्यावरून सरकारला सातत्याने लक्ष केले आहे. भावनिक संघर्षात युवकांना अदृक्कविण्याचे प्रयत्न सुरू असल्याचा आरोपही होत असतो.

काही महिन्यांपूर्वी नवी दिल्लीतील युवकांच्या

दलाई लामा वि. चीन



जगभरात विखुरलेल्या तिबेटी लोकांसाठी सहा जुलै हा महत्त्वाचा दिवस असतो. तिबेटी लोकांचे आध्यात्मिक आणि सर्वोच्च नेते दलाई लामा यादिवशी ९० वर्षांचे होतील.

त्यादिवशी दलाई लामा काय बोलणार, याकडे साऱ्या जगाचे लक्ष आहे. त्यादिवशी ते आपला उत्तराधिकारी जाहीर करतील, अशी जगभर चर्चा होती. आता यासंबंधीच्या चर्चेला पूर्णविराम मिळाला आहे. बुधवारी दलाई लामा यांनी ६०० वर्ष जुनी ‘दलाई लामा’ या संस्थेची परंपरा कायम ठेवून लवकरच उत्तराधिकारी नेमणार असल्याचं म्हटलं आहे. २०११ मध्ये दलाई लामा यांनी स्थापन केलेल्या ‘गादेन फोड्रंग ट्रस्ट’ आपला उत्तराधिकारी ठरवेल. पुढचे दलाई लामा ठरविण्याचा अधिकार चीनला नाही,’ असंही त्यांनी सांगितलंय. यावर चीनने तीव्र प्रतिक्रिया व्यक्त केली आहे. हिमाचल प्रदेशातील धर्मशाला आणि आजूबाजूच्या परिसरात उत्साहाचे वातावरण आहे. १९६०च्या मे महिन्यापासून धर्मशाला हेच दलाई लामा यांच घर आणि शहर झालं आहे. मार्च महिन्यात प्रसिद्ध झालेल्या आपल्या आत्मचरित्रात दलाई लामा यांनी म्हटलं होतं, ‘आपला उत्तराधिकारी चीनच्या बाहेर जन्मलेला असेल.’ दलाई लामांची ही घोषणाही चीनच्या सत्ताधाऱ्यांना आवडली नव्हती. तिबेटी संस्कृती संपवून तिथे चिनी संस्कृती लादण्याचा चीनचा प्रयत्न आहे, असं तिबेटी निर्वासित सरकारचं म्हणणं आहे, पण चीनच्या म्हणण्यानुसार दलाई लामा यांच्या उत्तराधिकार्याला चिनी सरकारची परवानगी आवश्यक असेल. २००७ मध्ये चीनने एक कायदा करून दलाई लामा यांच्यासह अन्य तिबेटी बौद्ध धर्मागुरू शोधण्याच्या प्रक्रियेत आपला अधिकार असल्याची तरतूद केली आहे. दलाई लामा यांचे अनुयायी भारत, युरोप आणि अमेरिकेसह जगभरात पसरलेले आहेत. त्यांच्या अहिंसेच्या विचाराने हॉलिवूड अभिनेता रिचर्ड गिअरसह अनेक महत्त्वाच्या व्यक्ती प्रभावित झाल्या आहेत. दलाई लामा खूप व्यवहारी आहेत.

साडेतीन कोटी नोकऱ्या!

संघटनांपुढे बोलताना राहुल गांधी यांनी राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाने देशाचे भविष्य आणि शिक्षण व्यवस्था संपविण्याचा चंग बांधला असून, पंतप्रधान नरेंद्र मोदी बेरोजगारी व महागाईबद्दल अवाक्षरही काढत नसल्याचा आरोप केला होता. पंतप्रधान कुंभमेळ्याबद्दल बोलतात. मात्र, त्यांनी देशाच्या भविष्याबद्दल बोलायला हवे, अशी अपेक्षाही त्यांनी व्यक्त केली होती. देशाचे भविष्य असलेल्या युवा पिढीला आश्चस्त करणारी योजना देऊन केंद्र सरकारने नजीकच्या काळातील असंतोषावर फुंकर घालण्याचे काम केले, असे म्हणता येईल.

इन्स्टिट्यूट फॉर ह्युमन डेव्हलपमेंट आणि इंटरनॅशनल लेबर ऑर्गनायझेशन यांनी वर्षभरापूर्वीच भारतीय रोजगार अहवाल तयार केला. भारताची काम करणारी लोकसंख्या २०१२मध्ये ६१ टक्क्यांवर होती. २०२२मध्ये ती ६४ टक्क्यांपर्यंत वाढली. २०३६मध्ये ती ६५ टक्क्यांपर्यंत पोहोचण्याचा अंदाज आहे. अशा अवस्थेत युवकांना आत्मनिर्भर करणाऱ्या योजनांचे स्वागत व्हायला हवे. शाश्वत रोजगार वाढीला चालना देण्यासाठी आणि देशाची भविष्यातील समृद्धी सुरक्षित करण्यासाठी प्रभावी धोरणात्मक उपाययोजना हव्या असतात. अधिकाधिक लोकांना रोजगार पुरविण्याची क्षमता असलेल्या कंपन्या आणि व्यवसायांना सरकार निधी उपलब्ध करून देईल. सहा महिने कंपनीत राहणाऱ्या प्रत्येक कर्मचाऱ्यापोटी कंपन्यांना दोन वर्षांसाठी तीन हजार रुपये मिळणार आहेत. अर्थात, केवळ योजनांच्या घोषणेने समस्या संपतील, या भ्रमात सरकारला राहता येणार नाही.

गुणवत्तापूर्ण, कौशल्याभिमुख शिक्षण प्रणालीचा प्रसार करतानाच स्टार्टअप, स्वरोजगार व उद्योजकताला प्रोत्साहन देण्याच्या धोरणाला अधिक चालना द्यावी लागेल. युवकांच्या मानसिक आरोग्यासंदर्भात जागरूकता व समुपदेशनाकडेही लक्ष द्यावे लागेल. योग्य मार्गदर्शन, करिअर काउन्सिलिंगवर भर द्यायला हवा. युवकांसाठी सकारात्मक व्यासपीठे, क्रीडा आणि सांस्कृतिक सुविधा अलक्षित राहता कामा नये. साडेतीन कोटी नोकऱ्यांनी जादूची कांडी फिरले असे नाही. नोकरी वाटपात पारदर्शकता हवी. राजकीय प्रक्रियेत युवकांचा सक्रिय सहभाग सुनिश्चित करावा. युवकांमधील ऊर्जा, कल्पकता आणि जिद्दीला पैलू पाडण्याचे काम या योजनेतून व्हावे, ही अपेक्षा आहे. शेजारी राष्ट्रांपासून धोका असल्याच्या काळात अंतर्गत सुरक्षा आणि शांततेसाठी आश्वासक युवा पिढी हाताशी असणे ही मोठी गोष्ट असेल.

भरलेली

सिमला मिरची

साहित्य - २ वाट्या मक्याचे दाणे, १/२ चमचा जिरे पूड, पाव चमचा ओवा, १ चमचा लसूण-हिरवी मिरची पेट्ट, २ लहान चमचे दही, फोडणीसाठी तेल, जिरे, मोहरी, तिखट, मीठ, हळद, हिंग, ५-६ लहान आकाराची सिमला मिरची.

कृती : सर्वप्रथम मिरची भरलेल्या वांग्याप्रमाणे मधोमध कापून घ्या. बिया काढून घ्या. एका भांड्यात मक्याचे दाणे व मसाल्याचे सर्व साहित्य एकत्र करून तेलाचे मोहन घाला. मिरचीच्या बिया त्यातच घाला. थोडे दही घालून मिश्रण ओलसर करून घ्या. कढईत तेल, जिरे व मोहरी व हिंग घालून फोडणी करा व तेलावर मिरच्या पसरवा. मंद आचेवर मिरच्या लालसर होऊ द्या. बाजू उलटून घ्या. सर्व बाजूंनी मिरची लाल झाल्यावर गॅस बंद करा. झटपट भरलेली सिमला मिरची तयार होईल.



फोन

चार्ज करण्यासाठी एक नियम नक्कीच फॉलो केला पाहिजे, जो '४०-८० चार्जिंग रूल' नावाने ओळखला जातो. या नियमानुसार, फोन ४० टक्क्यांपेक्षा कमी चार्ज होईस्तोवर वाट पाहू नये आणि ८० टक्क्यांपेक्षा जास्त चार्ज देखील करू नये.

सध्या आपण मोबाईल फोनवर खूप जास्त अवलंबून आहोत. आपण याचा वापर काम, मनोरंजन आणि मित्र-कुटुंबाच्या संपर्कात राहण्यासाठी करतो. त्यामुळे फोनची बॅटरी जास्त काळ टिकावी याची काळजी आपण घेतली पाहिजे. एक चांगली पद्धत आहे जी '४०-८० चार्जिंग रूल' नावाने ओळखली जाते. या नियमानुसार, आपण आपला फोन ४० टक्क्यांपेक्षा कमी चार्जिंगवर ठेवू नये आणि ८० टक्क्यांपेक्षा जास्त

वयाच्या पन्नाशीतही दिसा यंग आणि फिट

वयाला हरवणाऱ्या काही सोप्या उपायांमुळे आपण ५० वर्षांनंतरही फिट, यंग आणि निरोगी राहू शकता. वय वाढत असल्यामुळे काही त्रास उद्भवणे साहजिक आहे. काही पर्याय निवडून आपण आपला त्रास कमी करू शकता. जसे शॉपिंगसाठी इकडे-तिकडे भटकण्यापेक्षा ऑनलाइन शॉपिंग करा. या वयात सुंदर दिसण्याची आवडही कमी होत जाते. म्हणून अनेक महिला अजागळासारख्या राहतात. परंतु, हा लेख केवळ त्या महिलांसाठी आहे ज्या पन्नाशीतही तिशीत असल्यासारख्या दिसू इच्छितात. हे काही सोपे उपाय अमलात आणून आपण या वयातही फिट आणि यंग दिसू शकता.



■ खाद्यपदार्थांनी पोषण मिळवा, सल्लिमेट्सने

नव्हे : ऑर्गेनिक फूड सेवन करा आणि प्रोसेस्ड फूड जसे ब्रेड, पास्ता आणि चीज खाणे टाळा.

■ सूप : भूक भागण्यासाठी सूप घ्या. या वयात नियमित भाज्यांचे सूप तयार करून पिणे सर्वोत्तम आहे.

■ रात्री हलके जेवा :

रात्री जेवण्याची मात्रा कमी ठेवा. रात्री जेवल्याबरोबर झोपणे टाळा. रात्री कोणत्याही प्रकाराचे स्नॅक्स घेणे टाळा.

■ त्वचेला उपयुक्त

आहार घ्या : आपण जे काही खातो, त्याचा प्रभाव आपल्या शरीरावर होतो. म्हणून पोषक तत्त्वे आपल्याला निरोगी ठेवण्यात व सुंदरता वाढवण्यात मदत करतात.

■ प्रदूषणापासून दूर राहा : स्वतः प्रदूषणमुक्त राहण्याचा प्रयत्न करा. घरातून बाहेर निघताना नाक मास्कने झाकून घ्या. सकाळी शुद्ध हवेत फिरा.

■ पायी फिरा : दररोज अर्धा तास तरी पायी फिरा आणि सक्रिय राहा. एकाच जागी बसलात तर आपले पन्नाशीत फिट राहण्याचं स्वप्न पूर्ण होऊ शकत नाही.



फोन चार्ज करण्याचा '४०-८०' नियम माहीत आहे का? कधीच खराब होणार नाही बॅटरी

देखील चार्ज करू नये.

तज्ज्ञांच्या मते, ४०-८०

चार्जिंग रूल, ही बॅटरी दीर्घकाळ टिकवण्याची एक चांगली पद्धत आहे. हा नियम असा आहे की फोनची बॅटरी कधीही ४० टक्क्यांच्या खाली उतरू देऊ नये तसेच चार्जिंग करताना कधी फोन फुल चार्ज करू नये तर चार्जिंग ८० टक्क्यांवर ठेवावी.

डिस्चार्ज-चार्ज सायकल

लिथियम-आयन बॅटरी जी हल्लीच्या बहुतांश फोन्समध्ये वापरली जाते, या बॅटरीच्या

'डिस्चार्ज-चार्ज सायकल'ची

संख्या ठरलेली असते. जेव्हा



आपण आपला फोन शुन्य टक्क्यांपासून १०० टक्क्यांपर्यंत चार्ज करतो, तेव्हा फोन बॅटरीचा एक डिस्चार्ज-चार्ज सायकल पूर्ण होतो.

जितके जास्त डिस्चार्ज-चार्ज सायकल आपण आपल्या फोनच्या बॅटरीचे पूर्ण करतो, तेवढ्या लवकरच ती खराब होते. त्यामुळे ४०-८० चार्जिंग रूलचा वापर करून, आपण आपल्या फोनची बॅटरी लाईफ वाढवू शकतो.

ॲपलने दिले वेगळे उत्तर

ॲपल डिस्कशन प्लॅटफॉर्मवर बॅटरी हेल्थबद्दल अनेक प्रश्न विचारण्यात आले होते. ॲपलने या प्रश्नाचे उत्तर देताना फोन ८० टक्क्यांपर्यंत चार्ज ठेवावा, असा सल्ला दिला आहे. त्यामुळे बॅटरी हेल्थ चांगली राहते. ॲपलनुसार, वारंवार चार्ज केल्यावर तिची लाईफ वेगाने ढासळू लागते. तसेच फोन २० टक्क्यांपेक्षा खाली चार्ज गेल्यावरच चार्ज केला पाहिजे. विशेष म्हणजे नव्या आयफोनमध्ये कंपनीने एक नवीन फीचर लॉच केले आहे, ज्याचे नाव ऑप्टिमाइज चार्जिंग मोड, ज्यात आयफोन ८० टक्के चार्ज झाल्यावर फोन पॉवर घेणे बंद करतो. त्यामुळे आयफोनची बॅटरी हेल्थ चांगली राहते.



रोजची घाई नको म्हणून सॅलड करताना किंवा भाजीची तयारी करताना कांदा आधीपासून कापून ठेवण्याची सवय आरोग्यासाठी धोकादायक ठरू शकते. खूप आधीपासून कापून ठेवलेला कांदा खाणे अत्यंत नुकसान करणारे ठरू शकते. तसेच कांदा कापून फ्रीजमध्ये कधीच ठेवू नये.

कारण कांद्यामध्ये आरोग्यासाठी फायदेशीर असे अनेक औषधी गुण, अॅन्टीबॅक्टेरियल, अॅन्टी इन्फ्लेमेटरी घटक असतात. पण फ्रीजमध्ये कापलेला कांदा

कापलेला कांदा लगेच वापरा, फ्रीजमध्ये ठेवणे धोकादायक

ठेवल्याने त्यामधील घटक नष्ट होतात. आपण सोयीसाठी कांदा सोलून जरी फ्रीजमध्ये ठेवत असाल तरी ते नुकसानकारक आहे. सोललेला कांदा आरोग्यासाठी धोकादायक ठरू शकतो, कारण कांद्याची साले काढल्यानंतर त्याला बॅक्टेरियाचा संसर्ग होण्याची शक्यता अधिक वाढते. यामुळे कांदा ऑक्सिडाईज होतो. कांदा कापल्यावर किंवा साले काढल्यावर त्यामधील सेल्स तुटून फ्लूइड्स रिलीज होतात. यातील न्यूट्रीएन्ड्सची क्षमता देखील बॅक्टेरियामुळे कमी

होते. कोणत्याही वातावरणात कांदा सोलून किंवा चिरून ठेवल्यास त्यातून पाणी वाहायला सुरुवात होते. त्यामुळे यावर बॅक्टेरिया वाढतात. अशात कांदा खाणे आरोग्यासाठी अत्यंत नुकसानकारक ठरू शकते. चिरलेला कांदा बॅक्टेरियांसाठी चुंबकासारखे काम करतो. अत्यंत गरज भासल्यास आपण कापलेला कांदा पेपर टॉवेलमध्ये गुंडाळून ठेवू शकता. किंवा फ्रीजमध्ये ठेवण्याची गरज भासलीच तर सीलबंद डब्यामध्ये भरून ठेवा. गरज असेल तेव्हाच कांदा कापून आहारात वापरावा.

औषधी दुधी भोपळा

दुधी भोपळा म्हटले म्हणजे अनेक जण नाके मुरडतात. मात्र तो किती गुणकारी आहे, याबद्दल तुम्हाला कदाचित माहीत नसावे. दुधी भोपळा औषधी भाजी असून त्यात लोह, कॉल्शियम, फॉस्फरस व अन्य खनिजे आहेत. तंतुमय, रेषादार तसेच जीवनसत्त्व 'क' असलेली ही फळभाजी दुर्लक्षित आहे. मात्र, आता हळूहळू त्याचे महत्त्व नागरिकांना पटत असल्याने ते खाण्याचे प्रमाण वाढले आहे.



■ हृदयविकाराच्या रुग्णांना दुधी भोपळ्याचा रस सकाळ-संध्याकाळ एक-एक वाटी दिल्यास रोहिण्यांमधील कोलेस्ट्रॉल कमी होण्यास मदत होते.

■ दुधी भोपळ्याचा रस एक वाटी, लिंबाचा रस एक चमचा व एक चमचा मध एकत्र करून प्यायल्यास मूत्रविकार कमी होतात.

■ रोज सकाळी काही न खाण्याआधी अर्धा वाटी दुधी भोपळ्याचा रस व एक चमचा आल्याचा रस पाण्यात मिसळून घेतल्यास स्थूलपणा कमी होतो. ■ भोपळ्याच्या एक वाटी रसात एक चमचा मध व चिमूटभर जायफळ पूड मिसळून तयार झालेला लेप त्वचेवर लावल्याचा कांती उजळते.

■ एक चमचा आवळा चुर्ण भोपळ्याच्या रसात मिसळून रात्री कोमट पाण्यासह घेतल्याने झोप चांगली लागते. तसेच पोत साफ होते. ■ दुधी भोपळ्याचा एक वाटी रस एक चमचा ओवा, चिमूटभर काळे मीठ घालून गरम करून ते चाखल्याने पोटाचा फुगीरपणा कमी होतो.

■ दुधी भोपळ्याचा रस आटवून त्यात एक मिरे व पिंगळी वाटून त्यात एक चमचा मध मिसळून त्याचे चाटण लहान मुलांना दिल्यास छातीतील कफ दूर होतो.

फॅन्सी आणि क्लासी फ्रिलचे ड्रेस !

लहानपणी तुम्ही फ्रिलचे फ्रॉक आणि स्कर्ट घालून टुमकत टुमकत चालत होता. तसेच फ्रिलदार फ्रॉक, स्कर्ट आणि शर्ट सध्या चलनामध्ये आले आहेत. फ्रिलचे फ्रॉक तर मुली कॉर्पोरेट सूटसोबत घालणे पसंत करतात. कारण बोअरिंग दिसणारे फॉर्मल सूट फ्रिलच्या फ्रॉकमुळे नवीन लुकमध्ये दिसतात.

फ्रिलच्या ड्रेसचे सर्वात मोठे वैशिष्ट्य म्हणजे हे फेमिनीन लुक देतात आणि तुम्ही याला पार्टी वेअर ते कॅज्युअल वेअरपर्यंत घालू शकता. या प्रकारचे रफल्ड ड्रेस तुम्ही बऱ्याच डिझाईनमध्ये तयार करू शकता. जसे रफल्ड रैप ड्रेस, सिंगल लेअर रफल्ड ड्रेस, रफल्ड

रफल्ड ड्रेस स्टायलिश लुक तर देतातच, त्याशिवाय तुमच्या बऱ्याच समस्यांचे निदान देखील करतात. जसे तुमची बस्ट लाइन स्मॉल असेल तर अशा ड्रेसची निवड करा ज्यात फ्रिल वरच्या बाजूस दिली असेल. आणि जर बस्ट लाइन हेवी असेल तर तुमच्यासाठी अशा प्रकारचे ड्रेस योग्य राहतील, ज्यात फ्रिल व्हर्टिकली स्ट्रेट लाईनमध्ये असेल.

जर तुम्ही बॉडीच्या खालील भागाला हेवी लुक देण्याचा प्रयत्न करत असाल तर खालच्या बाजूला फ्रिल असलेले फ्रॉक परिधान करणे उपयुक्त ठरेल. सध्या बॉलीवूडच्या अभिनेत्री देखील फ्रिलने सजलेले फ्रॉक परिधान करतात. मागील काही समारंभात दीपिका पदुकोण,



टीई ड्रेस.

दररोज

व्यायाम करणं

आरोग्यासाठी फायदेशीर आहे. व्यायाम केवळ फिट ठेवत नाही तर अनेक आजारांपासूनही संरक्षण करतो. पण व्यायाम करण्यासाठी अधिक ऊर्जेची गरज भासते. त्यामुळे आहारात योग्य त्या पदार्थांचा समावेश करणं आवश्यक आहे.

प्रोटीन

: शरीराच्या वजनानुसार, दररोज ०.९ ग्रॅम प्रोटीन आपल्या आहारातून घेणं गरजेचं आहे. जर तुम्ही वजन नियंत्रणात राखू इच्छिता तर कॅलरीचं प्रमाण महत्वाचं आहे.

फळे : जितकं शक्य आहे तितकं आहारात फळांचा समावेश करा. फळांमध्ये पुरेशा प्रमाणात फायबर असतं. व्यायाम करण्याच्या जवळपास दोन तासांपूर्वी आणि त्यानंतरही केळे खाणे शरीरासाठी फायदेशीर आहे. संत्री, द्राक्षही फायदेशीर ठरतात.



तपासणं

अनुष्का शर्मा, प्रियंका चोप्रा, सोनाक्षी सिन्हा व प्रीती झिंटा फ्रिलच्या ड्रेसमध्ये आल्या होत्या.

फ्रिलच्या ड्रेसमध्ये तुम्हाला ज्वेलरीची चिंता करण्याची गरज नसते. हे फ्रॉक बिन हेवी ज्वेलरीचे पण चांगले लुक देतात. फ्रिलदार ड्रेसला तुम्ही बऱ्याच डिझाईन व मटेरियलमध्ये तयार करू शकता. हे हलके कपडे जसे जॉर्जेट, शिर्फॉन, कॉटन आणि सॅटिनमध्ये जास्त चांगले लुक देतात. तर मग आता पुढच्या पार्टीत वेगळे दिसण्यासाठी एखादा फ्रिलचा ड्रेस स्वतःसाठी नक्कीच तयार करा.



■ स्टीम बाथ घेण्यापूर्वी शक्य

तितके जास्त पाणी प्यावे म्हणजे डिहायड्रेशनचा त्रास होणार नाही.

■ नाक, तोंडावर कपडा बांधून स्वयंपाकघराची स्वच्छता केल्याने धुळीचे कण शरीरापर्यंत पोहोचत नाहीत.

■ कैरीच्या कच्च्या पांढऱ्या बिया,

मेंदी, कडुलिंबाची पावडर यांचे

डायबेटिसच्या रुग्णांनी खाण्या-

पिण्याबाबत विशेष पथ्य पाळणे त्यांच्या आरोग्याच्या

दृष्टीने अत्यंत महत्वाचे असते.

शुगर कंट्रोलमध्ये ठेवण्यासाठी

काही गोष्टी आवश्यक असतात. त्यासाठीच या

टिप्स...

■ साखरयुक्त पदार्थ, मध,

सरबत, सिरप, कोल्ड ड्रिंक्स, गूळ,

तूप, केक, पेस्ट्री, आईस्क्रीम, दारू,

बीयर आदींचे डायबेटिसच्या रुग्णांनी

सेवन करू नये. ■ ज्या भाज्या जमिनीत

येतात, उदा. बटाटे, रताळे, इत्यादी भाज्या खाणे

टाळावे. ■ केळी, चिकू, आंबा, सीताफळ, द्राक्ष, पपई,

पेरू, ऊस आदी फळे वर्ज्य करावीत. ■ काजू, मनुका,

बदाम, भुईमोळाच्या शेंगा, अक्रोड आदी सुकामेवा टाळावा.

दररोज व्यायाम करणाऱ्यांनी आहारात

'या' पदार्थांचा समावेश करा

कार्बोहायड्रेट : कार्बोहायड्रेट प्रोटीनच्या

तुलनेत शरीराला लवकर ऊर्जा प्रदान करतात.

याची व्यायामावेळी अधिक आवश्यकता असते.

कार्बोहायड्रेट मांसपेशींमध्ये

ग्लायकोजनची गरज

भरून काढण्यासाठी

आवश्यक आहेत.

त्यामुळे आहारात फरसबी,

ब्राऊन राइस यासारख्या पदार्थांचं

सेवन करणं महत्वाचं ठरतं. व्यायाम

करण्याआधी ५० ग्रॅम कार्बोहायड्रेट

घेण्याचा सल्ला दिला जातो.

बदाम दूध किंवा ओट्स दूध : व्यायाम

करण्याआधी बदाम दूध किंवा ओट्स

दूध पिणं आवश्यक ठरतं. हे शरीराला

पुरेशी ऊर्जा पुरवण्याचं काम करतात.

यामुळे व्यायाम करतानाही ऊर्जा

मिळते. तसंच शरीराला पुरेसं पोषणही

मिळव्यास मदत होते.

स्ट्रॉबेरी फाच

आकर्षक दिसते, त्यामुळे

पाहताक्षणीच खावीशी

वाटते. आंबट-गोड

चवीचं हे फळ थंडीच्या

दिवसात मिळतं.

स्ट्रॉबेरीचा आकार लहान

असला तरी आरोग्याच्या

दृष्टीने ती फारच

गुणकारी आहे. स्ट्रॉबेरी

हे मेंदूचं खाद्य असल्याचं

एका संशोधनातूनही

समोर आले आहे.

भरपूर अँटीऑक्सिडंट्स

असल्याने स्ट्रॉबेरीच्या

सेवनाने मेंदूची क्षमता

वाढते. इतर अनेक

रोगांवरही हे फळ

उपयुक्त ठरतं. चला

जाणून घेऊ स्ट्रॉबेरीचं

आपल्या आहारातील

महत्त्व...

बहुपयोगी स्ट्रॉबेरी

■ दिवसाला तीन ते चार स्ट्रॉबेरी

खाल्ल्याने स्मरणशक्ती तसेच एकाग्रता

वाढायला मदत होते.

■ स्ट्रॉबेरी हे पोटॅशियम आणि 'क'

जीवनसत्त्वाने समृद्ध फळ आहे. हे

दोन्ही घटक तुम्हाला उत्साही ठेवण्यास

मदत करतात.

■ वाढत्या वयात त्वचेवर सुरकुत्या

पडतात. पण स्ट्रॉबेरीमुळे या सुरकुत्यांचं

प्रमाण कमी होतं.

■ स्ट्रॉबेरी खाल्ल्याने तुमची

रोगप्रतिकारक क्षमता वाढते.

■ हार्मोन्सचं संतुलन तसंच हाडांच्या

आरोग्यासाठी स्ट्रॉबेरीचा आहारात

समावेश करायला हवा.

■ शरीरावर आलेली सूज

स्ट्रॉबेरीच्या सेवनाने कमी होते.

■ कॅन्सरपासून बचाव करण्याची

क्षमता स्ट्रॉबेरीत आहे.

■ केस आणि त्वचा या दोन्हीचं

आरोग्य राखण्यातही स्ट्रॉबेरी

महत्त्वाची भूमिका बजावते. म्हणूनच

अनेक सौंदर्यप्रसाधनांमध्ये स्ट्रॉबेरीच्या

तत्त्वांचा वापर केला जातो.

■ स्ट्रॉबेरीतील काही

गुणधर्मांमुळे सूर्याच्या अतिनील

किरणांपासून केस आणि त्वचा

यांचं रक्षण होऊ शकतं.

सूचना

■ दक्षिण दिशेला पाय करून झोपू नका.

■ तामसी जेवण करू नका. रात्री

हलकेच जेवण करावं.

■ दिवसात किंवा दुपारी झोपण्याची

सवय सोडू न घा.

■ कोणत्याही प्रकारची नशा करू नका.

■ झोपण्यापूर्वी आपली काळजी आणि

विचारांना लांब ठेवून झोपा, कारण जेवढे

महत्वाचे अन्न, पाणी आणि श्वास घेणे आहे,

त्यापेक्षा अधिक महत्वाचे आहे झोप घेणे.

■ रात्री उशिरापर्यंत जागणे आणि

सकाळी उशिरा उठणे सोडा.

■ झोपेची वेळ टाळल्याने झोप कमी होते.

■ झोप बऱ्याच रोगांना स्वतःच टीक

करण्यास सक्षम असते.

हे रोजच झालंय... त्या माझ्याकडून मसाज करून घेतात कामगार महिलेची समाज कल्याण उपायुक्तांविरोधात तक्रार



सतत काम करवून घेतात - कामगार महिलेची तक्रार
दरम्यान, या प्रकरणी पीडित महिलेने समाज कल्याण आयुक्तांना दिलेल्या तक्रारीत म्हटले की, रूमी पूजा (काल्पनिक नाव) समाज कल्याण विभागाच्या शासकीय वस्तीगृहात युनिट क्रमांक ४ मध्ये २०२३ पासून सफाई कामगार म्हणून काम करते. मी काम करत असलेल्या वस्तीगृहामध्ये वैशाली काळसे शेट प्रमुख म्हणून होता. वैशाली मॅडमच्या सांगण्यावरून मी उपायुक्त कार्यालयाकडे मॅडम यांच्या घरी कामाला गेले. तिथे सोनली बागुल यांना देखील पाठवले. सोनकवडे मॅडम आमच्याकडून सतत काम करून घेतात, दहा मिनिट सुद्धा आराम करू देत नव्हत्या. कधी फ्रीज, फरशी तर कधी झाडाची पाने पुरासाला सांगत होत्या. सततच्या कामामुळे माथ्या हाताला गाठ झाली आहे. या गाठीमुळे मला त्रास होत आहे.

■छत्रपती संभाजीनगर : समाजकल्याण उपआयुक्त पदावर असलेल्या महिला अधिकाऱ्याचा एक प्रताप समोर आला आहे. समाजकल्याण विभागाच्या वसतिगृहात कंत्राटी पद्धतीने कामगार असलेल्या महिलांना घरी बोलावून स्वतःची मसाज केल्याचा धक्कादायक प्रकार उघडकीस आला आहे. एवढंच नाही तर स्वतःच्या आईची देखील मसाज संबंधित महिलेकडून करून घेतल्याचाही दावा करण्यात आला आहे. याप्रकारचे व्हिडिओ समोर आले आहे. संबंधित पीडित महिलेने शेट समाजकल्याण आयुक्तांना यासंबंधी तक्रार केली आहे. उपआयुक्त जयश्री सोनकवडे असे अधिकारी महिलेचं नाव आहे.

छत्रपती संभाजीनगर समाज कल्याण विभागामध्ये उपआयुक्त

पदावर जयश्री सोनकवडे या २०२२ ते मार्च २०२५ पर्यंत कार्यरत होत्या. मार्च २०२५ मध्ये सोनकवडे यांची प्रशासकीय कारणास्तव बदली झाली. सध्या त्या छत्रपती संभाजीनगर येथील समाजकल्याण कार्यालयात जात पडताळणी समितीच्या उपआयुक्त तथा सदस्य या पदावर कार्यरत आहेत. रसोनकवडे मॅडम त्यांच्या आईची मसाज करायला सांगतात, तसेच स्वतःची देखील मसाज करून घेतात. एवढं काम करून घेतल्यानंतरही त्या अपमानास्पद वागणूक देत. घरात पाणी सुद्धा पिऊ देत नसत. काम करण्यास नकार दिला तर कामावरून काढून टाकण्याची धमकी देत. यापूर्वी त्यांनी त्यांच्याकडे काम करणाऱ्या तीन महिलांना काढून टाकले होते. यामुळे आम्ही काम करत होतो. दिवसभर

काम केल्याने माझे हातपाय सुजत होते. मॅडम आमच्यावर दया करत नव्हत्या. उलट नाटक करतात, बावळट बायका, असं म्हणून त्या हिणवत होत्या, असं संबंधित महिलेने तक्रारी म्हटले आहे.

एप्रिल २०२५ मध्ये संबंधित पीडित महिलेची पुष्पा नगरी येथील वस्तीगृहात बदली झाली. बदली झाल्याच्या तारखेनंतर आठ दिवस संबंधित आयुक्तांनी माझ्याकडून काम करून घेतलं, असं पीडित महिलेने म्हटलं आहे. या प्रकरणांमध्ये समाज कल्याण विभागाच्या उपायुक्त जयश्री सोनकवडे यांच्याशी महाराष्ट्र टाइम्सच्या प्रतिनिधीने संपर्क साधण्याचा प्रयत्न केला. मात्र उपायुक्त सोनकवडे यांनी कॉल घेतला नाही. त्यामुळे या प्रकरणात त्यांची बाजू काय आहे हे समजू शकले नाही.

मिरा-भाईंदर पालिकेची अनधिकृत बांधकामांवर कारवाई

■भाईंदर :

मिरा-भाईंदर महापालिकेने भाईंदर पश्चिमेच्या निसर्गरम्य उत्तम परिसरात पोकलेन आणि जेसीबीच्या साहाय्याने जम्बो तोडक कारवाई करत तीन आरसीसी बंगले, १४ प्लिन्थ, दोन गोडाऊन सदरील अनधिकृत बांधकामे जमीनदोस्त केली आहेत.

तर बेकायदा बांधकामे करणाऱ्या भूमाफियांवर गुन्हे दाखल करून त्यांचे पालिका कॅम्बरडे मोडणार आहे. तर मागील तीन दिवसांपासून सुरू असलेल्या बेकायदा बांधकामावर कारवाईमुळे भूमाफियांचे धाबे दणाणले आहेत. भाईंदर पश्चिमेच्या निसर्गरम्य वातावरण आणि समुद्र किनारा लाभलेल्या उत्तम परिसरात सरकारी जागेवर कब्जा करून तसेच खासगी जागेवर महापालिकेच्या विनापरवानगी सीआरझेड व इतर जागेत अनधिकृत बांधकामे करून त्यांची पध्दतशीरपणे विक्री सुरू होती. सदरील अनधिकृत बांधकामाच्या तक्रारी सातत्याने महापालिकेकडे येत होत्या. त्यावरून शेवटी शनिवारी पालिका आयुक्त राधाबिनोद शर्मा, अतिरिक्त आयुक्त डॉ. संभाजी पानपट्टे आणि उपायुक्त कल्पिता पिंपळे सह प्रभाग अधिकारी योगेश गुणजन यांनी एकत्रित पाहणी केली. त्यात बऱ्याच प्रमाणात बेकायदा



बांधकामे दिसून आली. त्यानुसार पालिका आयुक्तांनी अशा बेकायदा बांधकामांना मुळसकट तोडण्याचे आदेश दिले. यावरून सोमवार, मंगळवार आणि बुधवारी कारवाई करत

आतापर्यंत सोमवारी तीन बंगले , ११ प्लिन्थ बीमची बांधकामे जमीनदोस्त करण्यात आले . मंगळवारी तळ अधिक १ मजल्याचा एक बंगला, तळ मजल्याच्या २ घरांचे बांधकाम आणि ९ जोत्याचे बीमची बांधकामे तोडण्यात आली आहेत. तर बुधवारी १ बंगला, दोन गोडाऊन व पाच प्लिन्थ विमवर तोडक कारवाई करण्यात आली आहे. तर यानंतर तोडक कारवाई केलेल्या बांधकाम भूमाफियावर गुन्हे दाखल करण्यात येणार असल्याचे पालिकेने म्हटले आहे. तर सदरची कारवाई अतिक्रमण विभाग प्रमुख नरेंद्र चव्हाण, प्रभाग अधिकारी योगेश गुणीजण व दत्ताय वरकुटे, उप अभियंता सतीश तंडेल, फेरीवाला पथक प्रमुख राजेंद्र माने, किरण जाधव ,रमेश त्रिभुवन, सचिन साठुंबे आणि पोलीस जवान, मसुब जवान तसेच अतिक्रमण विभागातील कर्मचारी यांच्यामार्फत करण्यात आली आहे.

निर्बिजीकरणाची समस्या कायम

ठाणे पालिकेची भटक्या प्राण्यांबाबतची मोहीम निविदा आणि नुटीमध्ये अडकली

■ठाणे : ठाणे शहरातील भटक्या श्वानांवर अद्याप महापालिकेस नियंत्रण मिळवता आलेले नसल्याने शहरात भटक्या कुत्र्यांची समस्या कायम आहे. भटक्या श्वानांवर निर्बिजीकरण शस्त्रक्रिया, उपचार तसेच मांजरीचे निर्बिजीकरण आणि लसीकरणची मोहीम निविदा आणि नुटीमध्ये अडकली असल्याचे समोर येत आहे.



आली आहे, तर मागील वर्षी रेबीजचा प्रादुर्भाव होऊ नये, यासाठी घेण्यात आलेल्या मोहिमेत ७ हजार ४०९ भटक्या कुत्र्यांचे लसीकरण करण्यात आल्याची माहिती महापालिकेच्या आरोग्य विभागाने दिली आहे. भटक्या श्वानांची नसबंदी शस्त्रक्रिया व लसीकरण करणे, भटक्या मांजरीची नसबंदी शस्त्रक्रिया व लसीकरण, भटके श्वान व मांजरीवर उपचार, रेबीज लसीकरण वार्षिक कार्यक्रम, प्राणी मनुष्य संघर्ष टाळण्यासाठी माहिती प्रसारण करणे आदी गोष्टींचा समावेश होता.

महापालिकेने जागा उपलब्ध करून द्यावी

हा प्रस्ताव तयार करीत असताना संबंधित विभागातील काही अधिकाऱ्यांच्या चुकांमुळे याला टाकण्यात आलेले दर हे २०१७ मधील असल्याची माहिती देखील समोर आली आहे. सध्या २०२५ सुरू असल्याने हा खर्च परवडणारा नसल्याचे स्पष्ट झाले आहे. त्यातही या प्रस्तावानुसार काही ठेकेदार पुढे देखील आले होते. परंतु त्यांनी आम्ही आमच्या ठिकाणी नेऊन निर्बिजीकरण किंवा लसीकरण करणार नसल्याचे स्पष्ट केले. त्यासाठी महापालिकेने जागा उपलब्ध करून द्यावी, असे नमूद केले होते. तसेच मांजरीचे लसीकरण किंवा निर्बिजीकरण करणार नसल्याचे स्पष्ट केले.

नव्या प्रस्तावासाठी दीड वर्षांचा कालावधी

दरम्यान, पुन्हा नव्याने निर्बिजीकरणाची शस्त्रक्रिया प्रस्ताव तयार करण्यासाठी आरोग्य विभागाला तब्बल दीड वर्षांचा कालावधी लागल्याची माहिती समोर आली आहे. त्यात दीड वर्षांनंतर पुढे आणण्यात आलेल्या प्रस्तावात देखील नुटी असल्याची धक्कादायक माहिती समोर आली आहे. या नव्या प्रस्तावानुसार भटक्या कुत्र्यांच्या निर्बिजीकरणवरोबरच प्रथमच शहरातील मांजरीचे निर्बिजीकरण आणि लसीकरण करण्यात येणार आहे. त्यानुसार अभिव्यक्ती स्वास्त्य देकार मागविण्यात आला होता.

५० हजार कुत्र्यांसाठी निविदा

प्रशासकीय महासभेत मंजूर झालेला प्रस्ताव रद्द करण्यात आला असून आता नव्याने निविदा काढण्याचा निर्णय आरोग्य विभागाने घेतला आहे. त्यानुसार प्रचलित दरानुसार निविदा काढली जाणार असून इतर तांत्रिक अडचणी देखील दूर केल्या जाणार आहेत. त्यानुसार शहरात ५० हजार भटके कुत्रे लक्षात घेऊन त्यानुसार निविदा काढली जाणार आहे.

अमली पदार्थाच्या तस्करीविरोधात मोठी कारवाई, ७४ किलो गांजा जप्त

■ठाणे : परराज्यातून रेल्वेद्वारे किंवा अन्य मार्गांनी शहरांमध्ये विविध प्रकारच्या अमली पदार्थांची तस्करी होत आहे. परिणामी नशेचा विळखा घट्ट होत चालला आहे. अमली पदार्थांमध्ये गांजाच्या तस्करीमध्ये अधिक वाढ झाली आहे. मागील १८ महिन्यात ठाणे पोलिसांनी १२०० किलोपेक्षा जास्त गांजाचा साठा जप्त केला आहे. ठाणे गुन्हे शाखेच्या भिवंडी युनिटने गुरुवारी भिवंडीत कारवाई करत फैजल अन्सारी (४४), अब्दुल मुजाहिद अन्सारी (२०), अन्वर अन्सारी (३४) यांना अटक केली. त्यांच्याकडून ३७लाख ३७ हजार रुपयांचा ७४ किलो ५४८ ग्रॅम गांजा जप्त करण्यात आला आहे.



सुगावा लागत नाही. परिणामी तस्करीवर अंकुश येत नसल्याचे बोलले जात आहे. ठाणे पोलिसांनी २०२४ आणि यंदा जूनपर्यंत १ हजार २८९ किलो गांजाचा साठा जप्त करत अनेक आरोपींना अटक केली आहे. गेल्यावर्षी ९०० किलोहून जास्त गांजा जप्त करण्यात आला होता. यंदाच्या वर्षी ३०० किलोच्या आसपास गांजा जप्त केला असून या गांजावरोबर १३ किलोपेक्षा जास्त हायब्रीड गांजाआणि ११० ग्रॅम हर्बल गांजा जप्त केला आहे.

आंतरराज्यीय टोळ्या सक्रिय ड्रग्स तस्करीमध्ये आंतरराज्यीय टोळ्या सक्रिय असल्याची शक्यता व्यक्त होत आहे. या टोळ्यांचा पूर्णपणे बिमोड होणार कधी असा प्रश्न उपस्थित केला जात आहे. विशेषकरून एमडी सारखे अमली पदार्थ परराज्यात तयार करून त्याची विक्री महाराष्ट्रात केली जात आहे. एमडीचे परराज्यातील काही कारखाने ठाणे पोलिसांनी उद्ध्वस्त केले आहेत. अनेक ड्रग्स तस्करी प्रकरणातील धागेदोरे अन्य राज्यांपर्यंत असल्याचे कळताच पोलिस कारवाईसाठी तिकडे धाव घेतात. मात्र,

काहीवेळेला आरोपी हाती लागत नाहीत. आणि तपासाला ब्रेक लागत असल्याचे बोलले जाते. मात्र, तस्करीमधील मुख्य सूत्रधाराचा

भांडुपमध्ये डिलिव्हरी बॉयने जीवन संपवले... सहकाऱ्यांवर गुन्हा दाखल, गूढ कायम

■मुंबई : भांडुपमध्ये एका २३ वर्षीय डिलिव्हरी बॉयने आत्महत्ये केली. त्याचे नाव शिवम विनोद तिवारी असे होते. मित्र आणि सहकाऱ्यांच्या जाचाला कंटाळून त्याने हे पाऊल उचलले. २ जुलै रोजी त्याने आत्महत्ये केली. या प्रकरणी पोलिसांनी सहा जणांना अटक केली आहे. त्यांनी शिवमला आत्महत्येस प्रवृत्त केल्याचा आरोप आहे. अॅमेझॉन कंपनीचे

डिलिव्हरी न झालेले पार्सल जबरदस्तीने रिजेक्ट करायला सांगणे, पैशांसाठी मारहाण करणे आणि मानसिक छळ करणे, असे आरोप त्यांच्यावर आहेत. पोलिसांनी अटक केलेल्या आरोपींची नावे सोनू यादव, चेतन गौतम, ओमकार मोरे, अनिकेत घाडी, धनराज उर्फ गणेश निकाळे आणि गौतम देकळे अशी आहेत. या सर्वांवर आत्महत्येस प्र-



काशीगावात भोंदू बाबाकडून महिलेची फसवणूक

■भाईंदर : काशीगाव पोलीस ठाणे हद्दीत राहणाऱ्या महिलेला तिच्या नवऱ्याची आणि भावाची दारू सोडवतो सांगत भोंदू बाबांना महिलेकडून दागिने आणि रोख रक्कम अशी ६ लाखांची फसवणूक केली आहे. याप्रकरणी भोंदू बाबाला अटक करण्यात आली आहे. काशीगाव येथील जनता नगर झोपडपट्टीमध्ये राहणाऱ्या महिलेला त्यांच्या चाळीमध्ये राहणारे अयोध्या प्रसाद गिरी हे दारू सोडविण्याचे ओषध देतो, मला तंत्र मंत्र विद्या अवगत असून मी भुत प्रेत लागीर, बाधा झालेल्या लोकांवर उपचार करतो त्यांची त्यातून मुक्तता करतो असे सांगितले. महिलेच्या अज्ञानाचा फायदा घेवून भोंदुगिरी बुवा बाजी करून, त्याने तिच्या नवऱ्याची आणि भावाची दारू सोडवतो तसेच तुमच्या पतीला जिन लगा है वो आठ दिन मे मरने वाले है अशी भिती दाखवली. त्यासाठी पूजा करावी लागेल, असे सांगून तसेच गुप्तधन काढून देतो असे सांगत त्याने महिलेकडून २ लाख ७० हजार रुपए



पुजा केल्यानंतर तुम्हाला सुख समृद्धी लाभेल, असे बोलून रोख रक्कम आणि सोन्याचे दागिने घेवून फसवणूक केली आहे. याप्रकरणी महिलेच्या तक्रारीवरून भोंदू बाबा सुनिलकुमार पातीदास उर्फ अयोध्याप्रसाद गिरी याच्यावर काशीगाव पोलीस ठाण्यात भारतीय न्याय संहितेचे विविध कलमांसह महाराष्ट्र नरबली आणि इतर अमानुष, अनिष्ट व अयोग्य प्रथा व जाडुटोपा प्रतिबंध अधिनियम अंतर्गत मंगळवारी गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. गुन्हा दाखल होताच भोंदू बाबाला पोलिसांनी अटक केली आहे.

शिवीगाळ केली आणि धमकी दिली. “डिलिव्हरी न झालेली इतरांची पार्सल यादव व गौतम हे जबरदस्तीने आपल्या आयडीवरून रिजेक्ट करण्यास सांगतात व तसे न केल्यास शिवीगाळ करतात,” असे तो म्हणाला होता. या सगळ्या जाचाला कंटाळून शिवमने आत्महत्ये केली. त्याच्या आत्महत्येमुळे परिसरात ह-ळहळ व्यक्त होत आहे. पोलिसांच्या या प्रकरणाचा अधिक तपास करत आहेत. अॅमेझॉन कंपनीच्या

शिवीगाळ केली आणि धमकी दिली. “डिलिव्हरी न झालेली इतरांची पार्सल यादव व गौतम हे जबरदस्तीने आपल्या आयडीवरून रिजेक्ट करण्यास सांगतात व तसे न केल्यास शिवीगाळ करतात,” असे तो म्हणाला होता. या सगळ्या जाचाला कंटाळून शिवमने आत्महत्ये केली. त्याच्या आत्महत्येमुळे परिसरात ह-ळहळ व्यक्त होत आहे. पोलिसांच्या या प्रकरणाचा अधिक तपास करत आहेत. अॅमेझॉन कंपनीच्या

कर्मचाऱ्यांकडून त्याला त्रास दिला जात होता, असा आरोप त्याच्या कुटुंबीयांनी केला आहे. सोनू यादव आणि त्याचे साथीदार अॅमेझॉन कंपनीतील पार्सलच्या वितरणात गडबड करत होते, असा संशय आहे. ते जबरदस्तीने इतरांच्या आयडीचा वापर करून पार्सल रिजेक्ट करायला लावत होते. यामुळे कंपनीचे नुकसान होत होते. या प्रकरणी पोलीस अधिक तपास करत आहेत.

महसूल विभागाच्या कर्मचाऱ्याला लाच घेताना रंगेहाथ अटक

■भाईंदर : मिरा-भाईंदरमध्ये महसूल विभागाच्या एक कर्मचारी आणि एका खाजगी व्यक्तीला ६० हजार लाचेची मागणी करून २० हजार रुपये घेताना रंगेहाथ अटक करण्यात आली आहे. याप्रकरणी लाचखोर कर्मचाऱ्याचा विरोधात भाईंदर पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. महसूल विभागातील कर्मचारी यांच्या विरोधात लाच मागितल्याची तक्रार करणारे तक्रारदार यांच्या घरावर एका बँकेचे गृह कर्ज होते. ते कर्ज थकीत झाल्याने बँकेने जिल्हाधिकारी ठाणे यांच्याकडे तक्रारदार यांच्या ठाणे ठेवलेल्या घराचा ताबा मिळण्यासाठी अर्ज करत त्यावर पंधरा दिवसांच्या आत सदरील बँक घराचा ताबा



बँकेला देण्याबाबतची नोट-स बजावणी करण्यात आली होती. यातील तक्रारदार यांना नोटीसीच्या विरोधात कर्ज वसुली न्यायाधिकरण यांच्याकडे दावा दाखल करायचा असल्याने, त्यांनी सदरील नोटीसीची कागदपत्राची आवश्यकता असल्याने तक्रारदार हे अपर तहसीलदार कार्यालय येथे गेले होते. तेव्हा त्यावर जलीची कारवाई न-करण्याकरता खासगी व्यक्ती विनोद इंदुलकर यांनी महसूल सहाय्यक श्याम बोडेकर यांच्याकरिता ६० हजार रुपये लाचेची मागणी केली होती.

सदरील तक्रारीच्या अनुषंगाने १ जुलै रोजी करण्यात आलेल्या पडताळणी कारवाईत खासगी व्यक्ती विनोद इंदुलकर यांनी तक्रारदार यांच्याकडून वेळेवेळी ४० हजार रुपये स्वीकारल्याचे तसेच उर्वरित २० हजार रुपये लाचेच्या रकमेची मागणी केल्याचे आणि महसूल सहाय्यक श्याम बोडेकर यांनी तक्रार यांच्याकडे लाचेची मागणी करण्यास आणि लाचेची रक्कम स्वीकारण्यास प्रोत्साहन दिल्याचे स्पष्ट झाले. त्या अनुषंगाने सापळा रचून कारवाईदरम्यान खासगी व्यक्ती यांच्याकडून लाचेची रक्कम २० हजारांची लाच स्वीकारताना श्याम बोडेकर यांना ताब्यात घेत भाईंदर -पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणचवनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com

Printed , Published and Owned by **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**. Printed at **SOMANI PRINTING PRESS, OFFICE - Gala No. 4, Near N.K. Industrial Estate, Near Pravasi Industrial Estate, Gate No.2, Goregaon (E), Mumbai 400 063, Maharashtra**, Published at Room No. 103, Kunal Kutir, B Building , Navghar Road, Near Hanuman Mandir, Bhayander (East) Dist - Thane, PinCode 401 105, Maharashtra. Editor : **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik, Mo.7400001474, Email Id : marathiekikaran2021@gmail.com**